

Тема 3. Ринок товарів та послуг

План

1. Сукупний попит: економічний зміст, графічна інтерпретація, вплив цінових та нецінових чинників.
2. Сукупна пропозиція: економічний зміст, графічна інтерпретація, вплив цінових та нецінових чинників.
3. Макроекономічна рівновага Модель «AD-AS».

Рекомендації

1. Сукупний попит. Цінові і нецінові чинники сукупного попиту. *Сукупний попит (AD)* – це сумарні витрати макроекономічних суб'єктів (домогосподарств, підприємств, держави та іноземців) на кінцеві товари та послуги за кожного можливого рівня цін. *Крива сукупного попиту* зображує зворотну залежність між рівнем цін та обсягом сукупного попиту.

Для підкреслення відмінності сукупного попиту від індивідуального попиту слід поділити сукупний попит на чотири групи, відповідно до розподілу сукупного попиту за секторами економіки:

- споживання (C) – сукупний попит домогосподарств;
- інвестиції (I) – попит на капітальне обладнання з боку підприємств;
- державні закупівлі (G) – попит на товари і послуги з боку держави;
- чистий експорт (X_n) – різниця між попитом іноземців на вітчизняні товари і вітчизняним попитом на іноземні товари.

При розгляді цього питання особливу увагу треба звернути на *цінові чинники*, що визначають негативний нахил кривої сукупного попиту: ефект процентної ставки, ефект багатства та ефект імпорتنих закупок. Далі слід акцентувати увагу на відмінності між ціновими та неціновими факторами. *Нецінові чинники* викликають зсув кривої сукупного попиту. До них відноситься все те, що викладає зміни у споживчих, інвестиційних, державних витратах та чистому експорті, а саме: рівень добробуту домогосподарств, інфляційні очікування, податки, процентні ставки, очікування підприємців щодо майбутніх прибутків, рівень розвитку технології, державні витрати, валютний курс та інші.

2. Сукупна пропозиція. Класична та кейнсіанська моделі сукупної пропозиції. Нецінові фактори сукупної пропозиції. В цьому питанні розглядається визначення та моделі сукупної пропозиції. *Сукупна пропозиція (AS)* – це загальна кількість кінцевих товарів та послуг, що може бути вироблена в економіці за кожного можливого рівня цін. *Крива сукупної пропозиції* демонструє залежність реального обсягу виробництва від рівня цін. Зміни рівня цін обумовлюють рух вздовж кривої AS. *Неціновими чинниками сукупної пропозиції* є зміни в технології, цінах ресурсів, оподатковуванні фірм і т.д. Особливу увагу треба звернути на те, що графічно вплив нецінових факторів викликає зрушення кривої AS.

Форма кривої сукупної пропозиції інтерпретується по-різному в класичній та кейнсіанській школах.

Класична модель описує поведінку економіки в довгостроковому періоді. Аналіз сукупної пропозиції в класичній теорії будується виходячи з кількох умов:

- обсяг випуску залежить тільки від кількості факторів виробництва і технології та не залежить від рівня цін;
- зміни в факторах виробництва і технологіях відбуваються повільно;
- економіка функціонує в умовах повної зайнятості факторів виробництва;
- ціни і номінальна заробітна плата – гнучкі, їх зміни підтримують рівновагу на ринках.

Крива AS в класичній моделі вертикальна.

Кейнсіанська модель розглядає функціонування економіки на порівняно коротких відрізках часу. Аналіз сукупної пропозиції базується на наступних передумовах:

- економіка функціонує в умовах неповної зайнятості факторів виробництва;
- ціни, номінальна заробітна плата та інші номінальні величини – відносно жорсткі, повільно реагують на ринкові коливання;
- реальні величини більш рухливі, швидше реагують на ринкові коливання.

Крива AS у кейнсіанській моделі горизонтальна або має позитивний нахил.

Узагальнена короткострокова крива сукупної пропозиції має три відрізки: горизонтальний (кейнсіанський), проміжний (висхідний) і вертикальний (класичний).

3. Короткострокова та довгострокова макроекономічна рівновага в моделі AD-AS. *Макроекономічна рівновага* (рівноважний реальний обсяг виробництва та рівноважний рівень цін) визначається точкою перетинання кривих сукупного попиту та сукупної пропозиції.

Головний висновок, до якого слід прийти в процесі розгляду питання, полягає в наступному: незалежно від причин, що викликали зміну сукупного попиту і відхилення від рівноваги, у довгостроковому періоді економіка шляхом саморегуляції повертається до рівня потенціалу, заданого наявною кількістю факторів виробництва і технологією.

Порушення макроекономічної рівноваги та механізм її відновлення. Ефект “храровика”. Наслідки коливань сукупного попиту у короткостроковому періоді залежать від того, на якому відрізку кривої сукупної пропозиції встановлюється рівновага. Так, якщо сукупний попит змінюється на кейнсіанському відрізку, то це вплине лише на обсяг виробництва, рівень цін при цьому залишиться незмінним. І навпаки, якщо коливання сукупного попиту стосуються класичного відрізка, то вони спричиняють лише зміну рівня цін без змін у обсязі реального ВВП.

Ефект храровика заснований на тому, що ціни легко підвищуються, але важко знижуються. Тому збільшення сукупного попиту на проміжному або класичному відрізках кривої сукупної пропозиції підвищує рівень цін,

але при зменшенні попиту протягом короткого періоду не можна очікувати падіння цін.

Наслідки *коливань сукупної пропозиції у короткостроковому періоді* залежать від напрямку цих коливань: при збільшенні сукупної пропозиції відбувається збільшення обсягів виробництва і зменшення рівня цін; при зменшенні сукупної пропозиції – зменшення обсягів виробництва з підвищенням рівня цін (стагфляція).

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке сукупний попит? Чим він відрізняється від індивідуального попиту?
2. Дайте графічну інтерпретацію сукупного попиту.
3. Чим пояснюється негативний нахил кривої сукупного попиту?
4. Назвіть нецінові фактори сукупного попиту та поясніть механізм їх дії.
5. Що таке сукупна пропозиція?
6. Дайте графічну інтерпретацію сукупної пропозиції.
7. Які відрізки виділяються на кривій сукупної пропозиції? Чому вони так називаються?
8. Назвіть нецінові фактори сукупної пропозиції та розкрийте їх вплив.
9. У чому полягає сутність проблеми макроекономічної рівноваги?
10. Поясніть наслідки зрушення кривої сукупного попиту на різних відрізках кривої сукупної пропозиції
11. Що таке ефект «храповика»?
12. Які наслідки мають «шоки» пропозиції?

Практичні завдання

1. Вірно/невірно:

1. Крива сукупного попиту має негативний нахил.
2. Крива сукупної пропозиції на її класичному відрізку горизонтальна.
3. І класична, і кейнсіанська школи вважають, що в тривалому періоді крива сукупної пропозиції вертикальна.
4. Зниження рівня цін скорочує попит на гроші і підвищує процентну ставку.
5. Ріст сукупної пропозиції збільшує рівноважний рівень виробництва і рівень виробництва, що відповідає повної зайнятості.
6. Підвищення внутрішнього рівня цін (щодо світового) приводить до росту експорту і до зниження імпорту товарів і послуг.
7. Високий рівень споживчої заборгованості стимулює ріст споживчих витрат і сукупного споживання.
8. Скорочення надлишкових виробничих потужностей сповільнює ріст попиту, на капітал і, таким чином, знижує сукупний попит.

9. Ріст монополістичних тенденцій на ринку факторів виробництва може вплинути на витрати виробництва і, отже, на динаміку сукупної пропозиції.

10. У рівноважній економіці завжди існує повна зайнятість.

11. Підвищення курсу національної валюти стосовно іноземних валют створює умови для росту експорту і, отже, збільшує сукупний попит.

12. Відповідно до класичної концепції, крива сукупної пропозиції при, всіх умовах не може зрушитися ні вліво, ні вправо; вона представлена вертикальною лінією.

13. При збільшенні сукупного попиту на проміжному відрізку кривої сукупної пропозиції ростуть і ціни, і реальний обсяг ВВП.

14. За інших рівних умов, зміна в попиті викликається зміною цін.

15. Ефект багатства - неціновий фактор, що визначає динаміку сукупного попиту.

16. Крива сукупної пропозиції, на думку економістів кейнсіанської школи, характеризує можливий (потенційний) випуск продукції тільки в довгостроковому періоді.

17. Криві сукупного попиту та сукупної пропозиції зрушуються під впливом дії цінових факторів.

18. Очікування інфляції завжди зрушує криву сукупного попиту вправо.

19. Причини зрушення кривих сукупного й індивідуального попиту однакові.

20. Вертикальний відрізок кривої сукупної пропозиції - це спрощене зображення границі реальних можливостей виробництва, тому що будь-яка економіка завжди має і на цьому відрізку невеликі резерви для росту.

21. Для того щоб знизити безробіття, державу часто намагається збільшити сукупний попит.

22. На горизонтальному відрізку кривої сукупної пропозиції зрушення кривої сукупного попиту вправо не впливає на динаміку реального ВВП.

23. На вертикальному відрізку кривої сукупної пропозиції зрушення кривої сукупного попиту вліво не впливає на рівень цін.

24. Ріст інфляції припиняється, якщо крива сукупного попиту зрушується вправо.

25. Безвідносно до форми кривої сукупної пропозиції зрушення кривої попиту вправо завжди призводить до інфляції.

2. Визначіть зміни у сукупному попиті та покажіть їх графічно, якщо:

- а) уряд зменшує воєнні витрати на 35%,
- б) зростають приватні заощадження,
- в) збільшується грошова маса в обігу,
- г) рівень цін на товари та послуги збільшується на 20%.

3. Графічно покажіть зміни у сукупній пропозиції, якщо:

- а) країни ОПЕК зменшують виробництво сирої нафти на 25%,

- б) під Харковом відкрито родовище природного газу,
- в) рівень цін на товари та послуги знижується на 10%,
- г) профспілки домоглися підвищення заробітної плати.

4. Покажіть графічно вплив наступних факторів на рівноважний обсяг національного виробництва та рівень цін (за інших рівних умов):

- а) збільшення сукупного попиту на класичному відрізку кривої сукупної пропозиції;
- б) збільшення сукупної пропозиції (за умов гнучкості цін і заробітної плати);
- в) зменшення сукупного попиту на проміжному відрізку кривої сукупної пропозиції (за умови, що ціни і заробітна плата не мають тенденції до зниження).
- г) використання нових технологій призвело до підвищення продуктивності праці;
- д) в умовах повної зайнятості уряд збільшує свої витрати та зменшує податки;
- є) збільшення інвестицій за умови наявності ресурсів, що не використовуються.

Тестові питання

1. Зрушення кривої сукупного попиту праворуч не може відобразити:

- а) підвищення рівня цін і реального обсягу ВВП водночас;
- б) підвищення рівня цін, при відсутності зростання реального обсягу ВВП;
- в) зростання реального обсягу ВВП при відсутності підвищення цін;
- г) підвищення рівня цін і падіння реального обсягу ВВП водночас;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

2. Результати зрушення кривої сукупного попиту ліворуч і праворуч однакові, якщо:

- а) це зрушення відбувається на горизонтальному відрізку кривої сукупної пропозиції;
- б) це зрушення відбувається на вертикальному відрізку кривої сукупної пропозиції;
- в) це зрушення відбувається на проміжному відрізку кривої сукупної пропозиції;
- г) економіка переживає депресію;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

3. Якщо рівень цін зростає, а виробництво знижується, то це викликано:

- а) зсувом кривої сукупного попиту праворуч;
- б) зсувом кривої сукупного попиту ліворуч;
- в) зсувом кривої сукупної пропозиції ліворуч;
- г) зсувом кривої сукупної пропозиції праворуч;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

4. *Крива сукупного попиту виражає співвідношення між:*

- а) рівнем цін і сукупними витратами на покупку товарів і послуг;
- б) рівнем цін і виробленим ВВП у реальному вираженні;
- в) рівнем цін, що визнають покупці, і рівнем цін, що задовольняє продавців;

г) обсягами зробленого і спожитого ВВП у реальному вираженні;

д) усі попередні відповіді неправильні.

5. *Кейнсіанський відрізок на кривій сукупної пропозиції:*

а) має позитивний нахил;

б) має негативний нахил;

в) є вертикальною лінією;

г) є горизонтальною лінією;

д) усі попередні відповіді неправильні.

6. *Проміжний відрізок на кривій сукупної пропозиції:*

а) має позитивний нахил;

б) має негативний нахил;

в) є вертикальною лінією;

г) є горизонтальною лінією;

д) усі попередні відповіді неправильні.

7. *Класичний відрізок на кривій сукупної пропозиції:*

а) має позитивний нахил;

б) має негативний нахил;

в) є вертикальною лінією;

г) є горизонтальною лінією;

д) усі попередні відповіді неправильні.

8. *Збільшення сукупної пропозиції викликає:*

а) зниження рівня цін і реального обсягу ВВП;

б) уповільнення зростання цін і збільшення реального обсягу ВВП;

в) підвищення рівня цін і обсягу ВВП у реальному вираженні;

г) уповільнення зростання цін і зниження реального обсягу ВВП;

д) усі попередні відповіді правильні.

9. *Коли стан економіки відповідає кейнсіанському відрізку кривої сукупної пропозиції, підвищення сукупного попиту призведе:*

а) до підвищення цін, але не вплине на динаміку ВВП у реальному вираженні;

б) до збільшення обсягу ВВП у реальному вираженні, але не зробить впливу на рівень цін;

в) до підвищення і рівня цін, і обсягу ВВП у реальному вираженні;

г) до підвищення цін і скороченню обсягу ВВП у реальному вираженні;

д) до зниження цін і зростання обсягу ВВП у реальному вираженні.

10. *Нахил кривої сукупного попиту - результат:*

а) ефекту багатства;

б) ефекту відсоткової ставки;

в) ефекту імпортних закупівель;

г) усі попередні відповіді правильні;

д) усі попередні відповіді неправильні.

11. Крива сукупної пропозиції виражає співвідношення між:

а) рівнем цін і спожитим обсягом ВВП у реальному вираженні;

б) рівнем цін і виробленим обсягом ВВП у реальному вираженні;

в) рівнем цін, за якими виробники бажають продавати, та рівнем цін, за якими покупці бажають купувати товари;

г) спожитим і зробленим обсягом ВВП у реальному вираженні;

д) усі попередні відповіді неправильні.

12. Різке падіння реальної вартості акцій незалежно від рівня інших цін може бути найточнішим прикладом:

а) ефекту імпортних закупівель;

б) ефекту багатства;

в) зміни в добробуті споживачів;

г) зміни в споживчій заборгованості;

д) усі попередні відповіді правильні.

13. Якщо держава посилює вимоги до збереження навколишнього середовища, це викликає:

а) зростання витрат виробництва на одиницю продукції і зсув кривої сукупної пропозиції праворуч;

б) зростання витрат виробництва на одиницю продукції і зсув кривої сукупної пропозиції ліворуч;

в) зростання витрат виробництва на одиницю продукції і зсув кривої сукупного попиту ліворуч;

г) зменшення витрат виробництва на одиницю продукції і зсув кривої сукупного попиту ліворуч;

д) зменшення витрат виробництва на одиницю продукції і зсув кривої сукупного попиту праворуч.

14. Скорочення пропозиції грошей в економіці графічно можна зобразити зрушенням:

а) угору кривої AS;

б) униз кривої AS;

в) униз кривої AD;

г) угору кривої AD;

д) усі відповіді правильні.

15. Яке з наведених тверджень про криву AD є помилковим:

а) негативна залежність між рівнем цін і обсягом випуску виходить з рівняння кількісної теорії грошей за умови фіксованої пропозиції грошей і швидкості їхнього обертання;

б) крива AD має негативний нахил;

в) коли Центральний банк збільшує пропозицію грошей, зміни в економіці можуть бути описані рухом уздовж стаціонарної кривої AD, рівень випуску при цьому зростає, а рівень цін знижується;

г) при русі вздовж кривої AD передбачається, що пропозиція грошей залишається постійною;

д) усі твердження помилкові.

16. У довгостроковому періоді рівень випуску в економіці визначається:

- а) пропозицією грошей, рівнем державних витрат і податків;
- б) величиною капіталу і праці, а також використовуваною технологією;
- в) кількістю населення;
- г) рівнем ставки відсотка;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

17. Класичний варіант кривої AS припускає, що в довгостроковому періоді зміни сукупного попиту:

- а) впливатимуть на обсяг випуску, але не на рівень цін;
- б) впливатимуть на рівень цін, але не на обсяг випуску;
- в) не впливатимуть на рівень цін і випуску;
- г) впливатимуть як на рівень цін, так і на обсяг випуску;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

18. Якщо споживачі вирішать збільшити частку доходу, яку вони витрачають на поточне споживання, то в короткостроковому періоді:

- а) насамперед збільшиться обсяг випуску і зайнятість;
- б) насамперед скоротиться обсяг випуску і зайнятість;
- в) збільшиться рівень цін при незмінному випуску і зайнятості;
- г) знизиться рівень цін при незмінному випуску і зайнятості;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

19. Під впливом яких чинників крива сукупного попиту переміститься вліво:

- а) песимістичні оцінки людьми своїх майбутніх доходів;
- б) підвищення темпів економічного зростання в інших країнах — торговельних партнерах даної країни;
- в) заходи стимулюючої монетарної політики;
- г) зростання реальної вартості фінансових активів та нерухомого майна;
- д) збільшення світового виробництва нафти (дана країна є імпортером нафти).

20. Під впливом яких факторів крива сукупного попиту у відкритій економіці переміщується вправо:

- а) курс національної валюти знижується;
- б) рівень цін підвищується;
- в) темпи економічного зростання у торговельних партнерів спадають;
- г) рівень цін знижується;
- д) у підприємців формуються песимістичні очікування щодо стану ділової активності.

Список рекомендованої літератури

Івашина О.Ф., Олексієнко Р.Ю., Івашина С.Ю. Макроекономіка: навчальний посібник для самостійної роботи і контролю знань.

Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2014. 100 с. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2492>

Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdu%20fetau/2017/Macro_e-lectures_2017.pdf

Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 200 с. URL:

Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. К., 2010. 672 с.

Макроекономіка : учебник / под ред. В.Д. Базилевича ; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. К. : Знання, 2015. 694 с.

Тема 4. Приватне споживання

1. Особистий дохід домогосподарств. Споживання та заощадження.
2. Диференціація доходів та крива Лоренца.
3. Кейнсіанські функції споживання та заощаджень.
4. Функції споживання з урахуванням фактору часу.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Запитання для самоконтролю

1. Що таке особистий наявний дохід? Чим він відрізняється від національного доходу та особистого доходу?
2. Які основні джерела формування особистого наявного доходу?
3. Що таке споживання? Як пов'язані споживання та заощадження домогосподарств?
4. Назвіть причини диференціації доходів у ринковій економіці.
5. Які показники характеризують ступінь нерівності розподілу доходів?
6. Розкрийте зміст кривої Лоренца.
7. Проаналізуйте основні наслідки надмірної диференціації у розподілі доходів. Яка мета та основні складові політики соціального захисту?
8. Схарактеризуйте кейнсіанську функцію споживання, дайте її графічну інтерпретацію. Що таке APC та MPC?
9. Схарактеризуйте кейнсіанську функцію заощаджень, дайте її графічну інтерпретацію. Що таке APS та MPS?
10. Назвіть недоходні фактори споживання та заощаджень.

11. Чим відрізняється довгострокова функція споживання від короткострокової?

12. Розкрийте гіпотезу життєвого циклу Ф. Модільяні.

13. Розкрийте гіпотезу постійного (перманентного) доходу М.. Фрідмена.

Практичні завдання

1. Дохід у попередньому році дорівнював 800 грн., у поточному – 900 грн., споживання у попередньому році – 600 грн., у поточному – 670 грн. Обчислити граничну схильність до споживання та до заощадження.

2. Дохід збільшився на 100 грн., автономне споживання – на 5 грн., MPC – 0,6. Обчислити приріст споживання.

3. Функція споживання має вигляд: $C = 10 + 0,9НД$, де НД – наявний дохід. Необхідно: 1) заповнити табл.; 2) визначити граничну схильність до споживання і до заощадження.

Таблиця

Наявний дохід	Споживчі витрати	Заощадження
600		
800		
1000		
1200		
1400		

4. Припустимо, що лінійне рівняння споживання в гіпотетичній економіці має вигляд $C = 40 + 0,8Y$. Припустимо також, що дохід дорівнює 400 млрд грн. Визначте:

- граничну схильність до споживання;
- граничну схильність до заощаджень;
- рівень споживання;
- середню схильність до споживання;
- рівень заощаджень;
- середню схильність до заощаджень.

5. Вірно/невірно:

1. Заощадження дорівнюють наявному доходу за вирахуванням витрат на споживання.

2. Гранична схильність до споживання завжди дорівнює граничній схильності до заощадження.

3. Гранична схильність до споживання – це відношення приросту споживання до приросту доходу.

4. Економічна поведінка людей строго індивідуалізована, тому сформулювати загальні правила споживчої поведінки неможливо.

5. Якщо обсяг споживання родини, що має низькі доходи, перевищує рівень її доходу, то, мабуть, їй властива висока гранична схильність до споживання.

6. Якщо відома функція споживання, завжди можливо побудувати графік функції заощадження.

7. Гранична схильність до споживання, а, отже, і гранична схильність до заощадження залежать головним чином від рівня цін, особливо у тривалому періоді.

8. В міру зростання доходу частка витрат на покупку продуктів харчування зменшується.

9. Згідно кейнсіанської концепції, рівень заощаджень залежить у першу чергу від обсягу наявного доходу.

10. Зростання цін зрушує криву споживання вгору.

11. Зростання податків на індивідуальні доходи знижує і споживчі витрати, і заощадження.

12. Якщо гранична схильність до споживання дорівнює 0,9, то це означає, що родина завжди витрачає 90% свого доходу на товари і послуги.

13. Сума значень граничної схильності до споживання і до заощадження завжди дорівнює 1.

Тестові завдання

1. *Гранична схильність до споживання – це:*

- а) відношення сукупного споживання до сукупного доходу;
- б) крива, яка характеризує величину споживчих витрат при цьому рівні доходу;
- в) відношення приросту споживчих витрат на величину приросту розташовуваного доходу;
- г) відношення приросту розташовуваного доходу на величину приросту споживчих витрат;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

2. *Зв'язок між граничною схильністю до споживання і до заощадження виражається в тому, що:*

- а) їхня сума дорівнює 1;
- б) відношення між ними характеризує середню схильність до споживання;
- в) їхня сума дорівнює розташовуваному доходу, оскільки він поділяється на споживання і заощадження;
- г) точка на кривій, у якій вони рівні, відповідає граничному рівню доходу;
- д) їхня сума дорівнює 0.

3. *Дж. Кейнс стверджує, що обсяг споживчих витрат у країні залежить насамперед:*

- а) від місця проживання споживача;
- б) від віку членів родини;
- в) від темпів приросту пропозиції грошей;
- г) від рівня національного доходу;
- д) від рівня розташовуваного доходу.

4. Яке з цих співвідношень виражає зворотну залежність?

- а) відношення між споживчими витратами і розташовуваним доходом;
- б) відношення між інвестиційними витратами і рівнем відсоткової ставки;
- в) відношення між заощадженнями і рівнем споживчої ставки;
- г) відношення між інвестиційними витратами і національним доходом;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

5. Якщо обсяг наявного доходу зменшується, то за інших рівних умов:

- а) зростуть і споживчі витрати, і заощадження;
- б) споживчі витрати зростуть, а заощадження скоротяться;
- в) споживчі витрати скоротяться, а заощадження зростуть;
- г) скоротяться і споживчі витрати, і заощадження;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

6. Якщо обсяг наявного доходу в певній країні збільшиться, то:

- а) середня схильність до споживання і до заощадження зросте;
- б) середня схильність до споживання підвищиться, а до заощадження зменшиться;
- в) середня схильність до споживання зменшиться, а до заощадження підвищиться;
- г) середня схильність до споживання і до заощадження знизиться;
- д) усі попередні відповіді неправильні.

7. Що з переліченого відображає зростання автономних витрат:

- а) зрушення кривої споживчої функції вгору;
- б) зростання інвестицій у міру збільшення ЧНП;
- в) рух уздовж кривої споживчої функції вгору;
- г) рух уздовж кривої споживчої функції вниз;
- д) усі попередні відповіді правильні.

8. При цьому рівні наявного доходу сума значень граничної схильності до заощадження і до споживання дорівнює:

- а) 0;
- б) 1;
- в) 100;
- г) 1 000;
- д) 10 000.

9. Виберіть вірне співвідношення:

- а) $MPC = 1 + MPS$;
- б) $0 < MPS < 1$;
- в) $MPC > 1$;
- г) $MPS = 1 + MPC$.

10. Дж. М. Кейнс зазначав, що гранична схильність до споживання додаткового доходу є:

- а) одиниця;
- б) нуль;
- в) між нулем і одиницею;
- г) більша від одиниці;
- д) від'ємною величиною.

11. Між якими величинами є зворотна залежність:

- а) інвестиційними витратами і валовим внутрішнім продуктом;
- б) заощадженнями і розташовуваним доходом;
- в) споживчими витратами і використовуваним доходом;
- г) інвестиційними витратами і процентною ставкою;
- д) усі відповіді неправильні.

Список рекомендованої літератури

Івашина О.Ф., Олексієнко Р.Ю., Івашина С.Ю. Макроекономіка: навчальний посібник для самостійної роботи і контролю знань. Дніпропетровськ: Академія митної служби України, 2014. 100 с. URL: <http://biblio.umsf.dp.ua/jspui/handle/123456789/2492>

Макроекономіка: базовий електронний текст лекцій / Укладачі: проф. Малий І.Й., проф. Радіонова І.Ф., доц. Куценко Т.Ф., доц. Федірко Н.В. та ін. – К.: КНЕУ, 2017 – 200 с. https://kneu.edu.ua/userfiles/Faculty_of_Economics_and_Administration/kmdu%20ofetau/2017/Macro_e-lectures_2017_.pdf

Солонінко К. С. Макроекономіка: навч. посіб. К. : «Центр учбової літератури», 2015. 200 с. URL:

Гронтковська Г.Е., Косік А.Ф. Макроекономіка. К., 2010. 672 с.

Макроекономіка : учебник / под ред. В.Д. Базилевича ; Киев. нац. ун-т им. Т. Шевченко. К. : Знання, 2015. 694 с.